

**EINEST SENTZIAK HORTZ
ETA ATZAPARREKIN**

T. Zenbakia

ESTRAPERLO DISTRI

-Estrapero Distri-
2019ko Maiatza
EHKO zulo heze batean

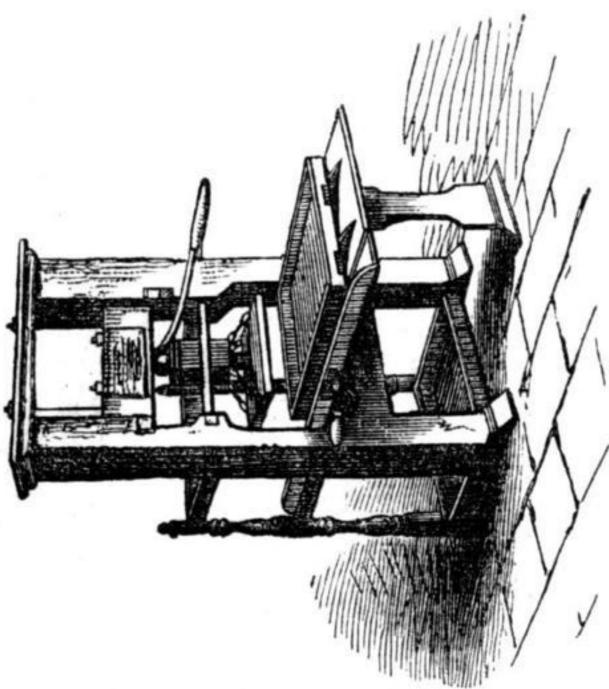
Batu
Antolatu
Zabaldu
Borrokatu

Maitasuna eta Insurrekzioa

ERRESISTENTZIAK HORTZ ETA ATZAPARREKIN

I. Zenbakia

Eskuartean duzun fanzine hau 2018-2019 urteen artean idaztako testuen bilduma bat da. Bertan azaltzen diren hitzek militanzia antiespezistaren baitan aurkitzen garen norbanakoen arteko hausnarketa bultzatu nahi dute. Era berean, antiespezismora geruratzan dauden pertsonentzat tresna kontzeptual bat izan daiteke. Esfortzu txiki honek zerbaitetarako balioko duelakoan...

Testua kopiatzea eta erreproduzitzea gomendatzen da, betiere etekin ekonomikorik ateratzeko asmork ez badago. Ez dugu jabetza intelektualean sinisten. Norbaitek impresio gastuak baino gehiago eskatzen badizkizu fanzine hau lapurtu.

Irakurri eta pasatu!

ANTIESPEZISMORA GERTURATZEN

Irukurterza zoazen ideia multzo hau, nire militantzia esperientzian ikasitakoa eta azken urteetan izan dudan autoformakuntza prozesuaren ekarpen saiakera bat da. Ni ez naiz aditu, egunero bere pribilegioak berrazterzen dituen pertsona bat baizik. Eta gizaki moduan, badakit, nire pribilegorik handiena gizaki-pribilegioa dela.

Beraz, zer aurkituko duzue fanzine honetan? Gainontzeko animalien eskubideen aldeko aldarrikapena, hiru helburu nagusirekin: alde batetik, antiespezismoa ezagutaraztea eta mugimendu sozial eta politiko bezala kokatzea. Bestetik, beste borrokekin duen elkargunea edo intersekzioa azaltzea. Eta azkenik, honen inguruan ezagutzen ditudan informazio iturri desberdinak eskaintza. Beraz, politikoa, transbersala eta baliabide bat izan nahi duen fanzinearekin topo egin duze.

Espozismoaren subjektu zapalduak gizakiak ez diren gainontzeko animalia guztizak direnez, fanzine honek EZ du beste animalien ahotsa izan nahi. Uleritu ez arren, animalia guztiek ahots propioa dute. Baino guzti honi hasiera emateko, hainbat kontzeptu mahaigaineratzea komeni zaigu.

Espezismoa eta antropozentrismoa

Espezismoa norbanako baten espeziearen arabera egiten den diskriminazio arbitrarioa da. Egungo gizartean, argi dago gizakiok piramidearen puntan kokatzen garela. Gizakion interesak gainontzeko animalienak baino garrantzitsuagoak direlaren sinesmen hau, ideia antropozentristetan oinarrituta dago.

Antropozentrismoak bizitzaren erdigunean kokatzen gaitu eta maiz, gu ere animaliak garela ahazten dugu.

Sistema espezista 4 ardatz nagusietan agertzen da: elikaduran, janzkeran, experimentazioan eta entretenimendu arloan. Sarean

ondorioz, ezohizko portaerak garatu zituen, ordutuz egoten zen igerilekuaren mugitu gabe eta hegatsak atrofiazu zitzazkion. Bere erresistentziak ez zioten bere askatasuna eman, eta ikuskizunak burutzera behartua izan zen 2017ko urtarriaren 6an hil zen arte. Naiz eta ez zuen bere askatasuna lortu, hautsak harrotu zituen eta bere ekintzek SeaWorlden aurkako kanpaina ugari bultzatu zituen (Querer la libertad 2017).

Txinan eta Vietnamen, asiar hartz beltzari bere behazuna ateratzene diote sabelean egindako ebaketa batetik, gerora medikamendu edo droga bezala erabilizko. Prozesu mingarrria hau hartz ugariak pairatu behar dute egunero bizirauten duten bitartean. 2011n Layla izena jarri zioten hartz batet bere semea erailtzea erabaki zuen honi behazuna ateratzzen hasi zirenean, dirudienez amak sufritu zuena sufri ez zezan. Laylak, semea bere eskuekin ito ondoren, buruaz beste egin zuen kaiolako barroteen kontra burua kolpatuz.¹²

Bertan idatziak animalien erresistentziaren adibide batzuk besterik ez dira. Esplotazioa sufritzen duten animalien erresistentzia gehienak hilegieten ematen dira, eta ez dira publiko zabal batera iristen. Bertatik irtenen diren irudi gutxiak, infiltratutako aktibistek lortutakoak dira eta hauetan argi ikus daituke animaliek beren azken minutuetan¹³ geratzen zaizkien indarrak erabilten dituztela euren bizia salbatzeko ahaleginetan.

Gizakiz besteko animaliek historia propioa idatzeko ahalmena dutela argi geratzen da, ez dute gure behar hitza izateko. Gure erantzukizuna gizakiekiko da, sortzen dugun zapalkuntza ikustarazi eta honi bukaera emateko borrokatzea. Iraultza inoren izenean egin gabe, beraien aldamean, kaiola guztiaq suntsitu arte. Guztioik aske izan arte.

¹² Riego, P. 2015. El doloroso negocio de la bilis de oso. *El mundo*.

¹³ Nor. Euskal Herria Antiespezista. 2018. *Hiltegiak Euskal Herrian*.

Esplotazio prozesuen baitan aurkitzen diren animaliei erreparatzen badiegu, erraza da ikustea nola borrokatzenten duten euren bizitzarekin bulkatu nahi duten makinatik ihes egiteko. Era berean, zoo eta zirkuetan dauden gizakiz besteko animaliak sarritan iraultzen dira bertako pertsonal eta hezleen aurka eta ihesaldiak burutzten dituzte maiztasunet.

Erresistentzia hauek jasotzen dituzten artikulu ugari aurki ditzakegu. Italian, 2011. urtean, behi batek hildegira zeraman kamioitik salto egin zuen eta ihes egiteko itsasora sartu zen. Hiru ordu baino gehiago egin zituen itsas zabalerantz eta kilometro bat baino gehiago egin zuen igeri. Kostazainek begiztatu zutenean, sokaletxen loru eta itsasertzera eraman zuten. Bertan aurkitzen ziren pertsonek azaldu zuten nola behiak, nahiz eta leher eginda egon, lotua ez izateko borrokan jarraitzen zuen lurrera iritsi zenean. Gertaerak lekuokoak hunkitu zituen eta behia ez erailtzeko eskaera egin zuten. Teresa izena jarri zioten, behia itsasoratu zen herriaren izena. Kasu honetan erresistentzia honek herriarren babesia izan zuen, baina normalean ezkutuan gertatzen dira eta ez dute euren bizia salbatzen lortzen.⁹

2010ean Kanariako Cocomodrilos Park zoologikoan zapi tigrek ihes egin zuten giltzaperatu zituzten kaiolatik. Horietako lau atzemanaik izan ziren eta bestek Guardia zibilak tirokatu zituen.¹⁰ Beste gertakari ezagun batzuk Tilikum orkarenak dira, hiru pertsona eraile zituenak erresistentzia erakustaldi indartsu bat eginez. Lehenengoa 1991an bere entrenatzalea ito zuenean, bigarrena 1999an gauez Tilikumen igerilekura sartu zen gizon batik osik egin eta ito zuenean eta bukatzeko 2010. urtean beste entrenatzaile bat eraile zuenean hogeiha pertsonen aurrean ikuskizun erdian.¹¹

Ordurero, egunean zortzi aldiz behartzen zuten Tilikum ikuskizunak burutzera eta esparru murritzutu batean pasatzen zuen bizia. Honen

apur bat kuxkuxeatu ezkerro honi buruzko informazio anitza aurkitu dezakezue.

Zapalkuntza honen aurka kokatzen garen pertsonak **antiespezistazat** harzten dugu gure burua. Bainan jarrera politiko honek elikadura ohitura batzuk aldatzea baino gehiago suposatzen du. Begano izatea, antiespezista izatearen ondorio logiko bat da, baina ez bakarra. Hori dela eta, beganismo terminoa birdefinitu beharko genuke. **Beganismoa**, orduan, gainontzeko animaliak kaltetu dezaketen jarrera guztiaok bazterzera etamaten gaituen praktika da. Argi geratu dadila, elikaduratik haratago, bere burua beganotzat harzten duen batek ez duela larruzko edo artilezko arropak erosten, animaliekin experimentatzen edo hauek erosten, zoologiko edo aquarium-etara joaten edo ehiza egiten, bestek beste.

ANTROPOZENTRISMOA

Beharko genuke. **Beganismoa**, orduan, gainontzeko animaliak kaltetu dezaketen jarrera guztiaok bazterzera etamaten gaituen praktika da. Argi geratu dadila, elikaduratik haratago, bere burua beganotzat harzten duen batek ez duela larruzko edo artilezko arropak erosten, animaliekin experimentatzen edo hauek erosten, zoologiko edo aquarium-etara joaten edo ehiza egiten, bestek beste.

Animalien askapenaren aldeko borroka korronteak

Animalien aldeko borrokan korronte ezberdinak aurki daitetzke, helburu eta estrategiez desberdintzen direnak. Batetik, eta jendartea zabalean ezagunena dena, animalien ongizaterako mugimendua da, izan ere, geroz eta ohikoagoak dira beste animaliekiko tratu txarren aurka agertzen diren kritikak. **Ongizatezaleen** helburua animalien bizimoduua “hobetzea” edo hauen sufri mendu maila murriztea da, baina honek ez dakar animalien esplotazioaren amaiera.

Abolizionismoak, ordea, gainontzeko animalien esplotazioarekin bukatzea bilatzen du. Korronte honen helburua animaliak zapaltzen diren eremu guztiekin amaitzea da. Pertsona begano batek ez luke txerri zati bat jango, haztegi baten ordez zelai batean hazi dela bermatu arren. Kasu honetan, metodoak *ez* du garrantzirik, animaliaren bizitzeko eskubidea honen gainetik jartzten bai.

⁹ Querer la libertad. 2013. Teresa, la vaca que se echó a nadar para escapar del matadero

¹⁰ Pardellas J.M. 2010. Abatidos tres de siete tigres de bengala fugados de un zoo de Gran Canaria. *El País*.

¹¹ Querer la libertad. 2017. Tilikum, orcas que matan humanas y humanas que roban la vida a las orcas

Beraz, ongizatezaleek erreforma legalak eta kaiolen tamainak eztaba daizten duten bitaranean, abolizionistok animalia guztiengun asko bizitzeko eskubidea defendatzen dugu.

Animalien interesak eta bizitzeko eskubidea

Animali guztiok sufritzeako eta gozatzeko ahalmena dugu. Besteak beste, mina edo beldurra bezalako sentsazioak sortzen dizkiguten egoerak ekiditea bilatzen dugu. Era berean, biziaren positiboen atzetik joaten gara, adibidez, plazera edo segurtasuna. Premisa honek, nahi ta nahi ez, animali guztiei **oinarrizko eskubide** batzuk onartzera garamatza. Tartean, bizitzeko eskubidea, objektu bezala ez kontsideratzea eta, laburbilduz, norbanako ororen askatasuna errespetatzea.

Animaliek sistema nerbioso zentralizatu bat dute eta ondorioz sufritzeko gaitasuna dute, beraz hau saihesten ahaleginzen dira eta plazera bilatzen dute. Bada kontzeptu garrantzitsu bat kontuan izan behar dena animalien askaparen mugimenduaren baitan, agentziaren kontzeptua hain zuzen ere.

Sherry B. Ortinerek, norbanako batek bere testuinguruarekin elkar eragietiko gaitasun bezala definitzen du agentzia, gainera, gaitasun horiek norbanakoaren egoera hobetzeko intentzionalitate bati lotzen du.⁸ Agentzia kontuan hartzeak, animaliekiko dugun erlazioa birplanteatzera garamatza. Animalien askaparen mugimenduaren baitan maiz erabili dira lelo zein esaldi poetikoak zeinetan esaten den animalien ahotsa izan behar garela edo isilduen ahotsa garela. Honelako planteamenduekin gure burua gizakiz besteko animalien gain jartzen dugu eta jarrera espezista bat hartzen ari gara.

Nor / Tras los muros

Argazkia: Nor / Tras los muros

Argazkia: A Frost Forest

⁸ Ortner, Sherry B. 2006. *Anthropology and Social Theory: Culture, Power, and the Acting Subject*. Durham: Duke University Press.

ANIMALIEN AHOTSAK HITZETATIK HARATAGO

Ikuspegi etiko batetik aztertuta, *eskubide* terminoa interes batzuen defentsa bezala definitu izan da. Definizio honetatik abiatuz, uler dainteke, interesak dituen norbanako orok oinarritzko eskubideak merezi dituztela.

Hemendik aurrrera zer?

Animalien askapenaren aldeko mugimenduaren baitan gaudenok, maiz ikusi izan ditugu gure ideiak zalantzaz jarriak. Normalean, gure ideiei kontrajartzen zaizkien argudioek ez dute inongo oinarri zientifikorik eta justifikatutako argudioek, animalien interesak kontuan hartu gabeko planteamenduak izaten dira.

Laura Fernández-ek, “Hacia mundos más animales”⁷ liburuaren atal batean hainbeste idatzi den ekologismo eta antiespezismoaren arteko talkaren inguruan hitz egiten du Catia Fariaren ideiak jarraituz eta erreflexio interesgarriak bultzatzat.

Aipatutako bi korronte ideologikoen baitan ematen den ezberdintasuna, zenbait kasutan salba ezina da. Planteamendu ekologistek ekosistemak eta bertan bizi diren espezieak ditu kontuan. Espezieak, ez norbanakoak. Antiespezismoak berriz, norbanakoen gain jartzten du fokua eta ez espezien gain. Honela, ikusprungu ekologista batetik espezie ugari inbasoretzat ulertzen dira, ekosistema konkretu bateko oreka kolokan jar dezaketen animalieei begira.

Planteamendu hori, Catia Fariaren hitzetan, antropozentrista eta espezista da. Lehenik, espezista, norbanakoen interesak entzun beharrean espezien biziraupena bilatzen delako eta especiea kategoria bat da, ez norbanako sentikor bat. Eta bigarrenik, antropozentrista, especie inbasoretzat kategorizatzen dituzten animaliekin egiten diren sarraskiak ez liratekeelako onargarriak izango gizakien gain.

Kasu honetan, Fernándezek mundua ulertzeko erabilitzan diugun eskenmen aldaketa bat proposatzen du, planteamendu ekologistatik (ekosistema erdigunean) planteamendu sensozentristara (sentitzeko gaitasuna erdigunean) pasatzea.

Cotelo, S., (2013), *Veganismo. De la teoría a la acción*. Madrid, Ochodoscuatro ediciones.

Promoviendo el veganismo-ren liburuxka: *Zer da beganistoa?* (Askekintzak euskaratutako edizioa).

⁷ Fernández, L. 2018 *Hacia mundos más animales*. Madrid: Ochodoscuatro ediciones.

KARTZELAK ETA ANIMALIAK

“Mundu honean kaioldak eta harresiak soberan daude. Harriaz eta metalez eginak daudenak behera bota ahal izateko, lehenengo aurreirizti eta dogmekin eraikiak izan direnak suntsitzea beharrezkoa da.”

Esplotazioa, dominazioa, eraso instituzionalak eta autoritarismoaren adierazpen nagusia; marko honen barruan kokatzen dira kartzelak. Askatasun nahiak, autoritatearekiko nazka eta gorrotoa eta beste esplotatuekin enpatizatzeko dugun gaitasunak ematen diote garrantzia gainontzeko animaliekin dugun harremanari. Zenbait pertsonek honi buruz hitz egiten hasi dira jada. Gizakion eta gizakiak ez diren animalien kartzelei eta abeletxei buruz, alegría.

Antzekotasunei buruz hitz egiten hasteko, lehenik eta behin, tabu batekin apurtu behar dugu, kartzelaren tabuarekin hain zuzen ere. Inork ikusi nahi ez duen lekuoa, gizartearen “hondakinak” dauden leku ezkutu hori. Askatasun-gabetze forma guztiak existitzen dira, nolabait, jendaranean legitimatuak eta normalizatuak daudelako eta gure bizitzan paper errregulatziale edo arautzailea hartu dute lako. Angela Davisek dioenez, gizartea kartzelak ezinbestekoak direla onartzen du, baina maiz, eragiten dituzten egoerei aurre egiteko beldura azaltzen du.

Argi dago kartzela eta abeletxeen artean ezberdintasunak daudela, baina testu honetan antzekotasunei buruzko hausmarketa sustatu nahi da. Beraz, has gaitezten ideiak argitzten.

Leku txiki batean giltzaperatuak daude; batzuk egunen baten irtezeko esperantzarekin, beste batzuk ez. Ez daukate espazio nahikorik mugitzeko, ez dituzte espezie bereko kideekin harremantzen uzten edo harrenman hori mugatua eta kontrolatua da. Janaria oso eskasa da. Indarrez intseminatu dituzte, haurdun geratu dira eta haurra eraman dute jaio bezain laster edo hiru urteren baitan. Familia faltan botatzen dute; askok ez dute inoiz ezagutuko. Objektu bezala tratatzen dituzte, oihukatzen, lan egitera behartzen,

emakumeen* gorputzak, aniztasun funtzionaldun gorputzak, gorputz “gaixoak”, azal ez zuridun gorputzak, bolleren gorputzak, gizakiz besteko animalien gorputzak eta beste hainbat zapalkuntzez zeharkatutako gorputzak.

Emakume izateagatik jasaten ditudan zapalkuntzak behin identifikatuta eta feminismo transbersal baten aldeko hautua egin ondoren, transbersalitate horren baitan gorputz mota guziatik barneratu behar zirela konturatutu nintzen. Zergatik borrokatu zapalkuntza baten kontra, gero sistema horren kodigo berdinak aplikatzen baditut? Sentitzeko gaitasuna eta aske izateko nahi duten norbanako gain borrokatzetan dudan bortitzkeria eta esplotazio berdina erreproduxitzen badut, zelan lortu dezaket nire eta nire konpa guztien askatasuna? Interes propioak dituen animalia bati ultatzen diodan askatasun bera exijitzen dudanean, zapaltailea izaten ari naiz eta gizakia izateagatik ditudan pribilegioak erabilten ditut nire onura eta gozamen hutsagatik. Zapalkuntza horietaz jabetu, kontzientzia hartu eta nire pribilegioetaz ardurazea erabaki nuen orduan. Horrela, antiespezismoaren aldeko hautua egin nuen. Ez dudalako zapaldua izan nahi, ezta zapalztailea ere.

Feminismoarekin biolentzia mota ezberdinak identifikatzen ikasidut eta animalien aldeko borrokaren eta feminismoaren arteko loturaz jabetzeari esker konturatutu naiz, beste norbanako batzuk zapalzreak ez gaituela ahalduntzen. Norberaren askatasuna eta autonomiaren bilaketa horretan, beste espezietako animaliak kontuan hartu behar ditugu.

Askatasuna lortzeko era bakarra elkarrekin eta kolektiboki izan beharko da. Feminismo antiespezista baten alde borrokatzeko garaia iritsi da.

Gaien sakontzeko baliabideak:

<http://ochodoscuatrodiciones.org/libro/la-politica-sexual-la-carme/>

<http://ochodoscuatrodiciones.org/libro/hacia-mundos-mas-animales/>

<http://nor.eus/2019/03/07/heteropatriarkatu-capitalistari-planito/>

<https://www.pikaramagazine.com/2018/01/mitos-antiespecismo-desde-el-feminismo/>

FEMINISMOTIK ARDURAK HARTZEN

Feministok aspalditik daramagu borroka interseksionalaren aldeko diskurtsoa lanzen eta kaleetara eramatzen. Feminismoan, bestek beste, emakume* transak, arrazalizatuak, bollerak, bisexualak eta migranteak, beste batzuen artean, kontutan hartu behar direla aldarrikatzen dugu. Oraindik daude, alabaina, gainontzeko espezieetako animaliak kontuan hartzeko erresistentziak.

Feminista moduan aitortu nuen neurri burua lehenengo. Izañ ere, errezagoa da zapaldua izaten ari zarelaz ohartzea. Gizarteak subjeto jakin batentzat eraikia dagoela somatzerakoan, subjeto jakin horrek besteen zapalkuntzaren kontura pribilegio batzuetaz gozatzentzela konturatzen nintzen. Subjeto hori, alegia, gizon zis, azal zurikoa, heterosexuala, mendebaldarra, gorputz argala, “osasuntsua” eta sistemarentzat funtazioanala edo “gai” duena da. Orduan, nortzik gara bestek? Begirada horretatik kango geratzen garen gorputz guztiak: gorputz transak, gorputz lodiak,

medikatzen, leku batetik bestera trasladatzen eta erailtzen dituzte. Norbaitek erabaki du hor egon behar direla, zenbat denbora egongo diren, egunen baten horrik alde egin ahalko duten. Mina, beldura, tristura, haserrea sentitzen dute. Ihes egin nahi dute, ihes egiten saitzen dira, buruaz beste egiteko ahaleginak daude, bizirauteko borrokatzentzako dute, askatasuna desiratzen dute...

Argazkia: A Frost Forest

Abeletxe batean dagoen behia izan liteke.

Akuario batean dagoen delfina izan liteke.

Espetxe batean dagoen gizakia izan liteke.

Animali denda batean dagoen txoria izan liteke.

Zoo batean dagoen elefantea izan liteke.

Argazkia: Aiuri Antiespezista

Animaliak (gizakiak direnak eta ez) giltzaperatzeko eta erabilitzeko ematen diren justifikazioak anitzak eta ezberdinak dira, baina, kasu bietan jakin badakigu, argudioak emanak izan zaizkigula eta gizartean sinistu eta onartu direla. Autoritatearen legitimazioa eta hierarkia baten beharraren sinesmenak, konfinamendu hauek justifikatzen laguntzen dute. Honekin batera, gehiagotasun ideiak eta pribilegioen auto-esleipenaren txapatxo bat daramagu bularrean. Premisa hauen baitan, konsiderazio moralaren eskala bat estrukturatzen da, non errudun-errugabe, onak-gaitzoak, gizakiak-ez gizakiak dikotomiak sortzen diren.

Gizakiak ez diren animalien kasuan, konfinamendua ematen da arrazoi espezistengatik. Jaso dugun hezkuntzaren bitarbez oso errota ditzugun sinesmenek justifikazio horiek onartzera eramanen gaituzte, baina guztiak argudiobiderik gabe uzteko errazak dira.

Gutxi batzuk ezarri dituzten legeak betetzen ez dituztenak zigortzeko estrukturak dira kartzelak, eta “hor baldin badaude zerbaitengatik izango da” argudiopean babesten da gizartea. Gainontzeko espezieetako animalien kasuan, beraien “delitu” beste espezie batean jaiotzea da. Konfinatzen dituzte baliabide bezala ikusten direlako, esplotatu daitezkeen objektu gisa ulertzen direlako, beraien bizitza, sistema honentzat, gizakiona baino gutxiago balio duelako.

Kartzelen aurka kokatzeak, ezinbestez kartzela GUZTIEN aurka egotea suposatu beharko luke; ezin dugulako horren kontra borrokatu, beste animaliekin gauza bera egiten duen industria babesten eta sustatzen dugun bitartean.

Xose Tarrio preso anarkistak, kartzelara bidean zegoelarik, deskribatzen duen egoeran oso ondo ulertzen da bi errealtateen arteko antzekotasuna:

“Me pasé todo el viaje callado, mirando a través de la ventanilla enrejada el campo y las montañas: observando la libertad. Se hacia de noche cuando nos adentrábamos en la provincia de Santander. Entonces ocurrió una anécdota que nunca olvidaría. Detenidos frente a un semáforo, un camión de ganado se detuvo a nuestro lado, y justo enfrente de la ventanilla por la cual yo miraba, justo delante de mí, un

Kaiola guztiak hutsik dauden arte, sabel guztiak janariz beteta, espere guztiak liburutegi bilakatu arte, eta denok aske izan arte!“

Honen ondoren, urtarrilaren hasieran beste 5 ehiza dorre bota ziren Nafarroan. Argi erakusten digu honek Euskal Herriko ekintza zuzena geroz eta indartsuago dela eta berdin geratzen dela Animalien Askapenerako mugimenduarekin. Honen isla da Euskal Herri osoan zehar eratzten joan diren kolektibo antiespezista berriak, lehendik borrokan zeudenekin batera sare militante handi bat sortzen dutenak:

Animalistak (Bilbo)

Antsoain Antiespezista (Antsoain)

Arkanbele (Ermua) ~~Aiurri Antiespezista~~ (Ermua eta Eibar)

Askekintza (Donostia)

Bezala (Gasteiz)

Bizijare (Zarautz)

Goierrri Antiespezista (Goierrri)

Durangaldea Antiespezista (Durangaldea)

Equipo Antiespecista Gasteiz (Gasteiz)

Liberazio Orroa (Arrankudiaga)

NOR Euskal Herria Antiespezista (Euskal Herria)

Tafalla Antiespezista (Tafalla)

Uluak (Debagoina)

temero me observaba con sus grandes y oscuros ojos, mientras chupaba el barrote de su jaula, confundiéndolo quizás con la ubre de su madre, ahora lejos. Nos miramos fijamente, curiosos, y sentí que teníamos algo en común, bastante en común. Ambos éramos ganado transportado al matadero, sólo que en su caso sería más rápido. Ambos éramos víctimas de los designios de hombres erigidos en AMOS, él de los suyos, y yo de los que pretendían ser los míos.”

Testu hau askatasunaren alde borrokatu duten eta borrokatzent diharduten animali guztiei eskaini nahi diet.

Asamblea Antiespecista de Madrid (2014). *En ese maldito sitio donde reina la tristeza... Reflexiones sobre las cárceles de animales humanos y no-humanos*. Ochocuarto, Madrid.

Davis, A. (2016). *Democracia de la abolición. Prisiones, racismo y violencia*. Trotta, Madrid.

Tarrio, X. (2016). *Huye hombre, huye. Diario de un preso F.I.E.S.* Editorial Imperdible.

Todo Por Hacer. (2014). *En este sitio maldito donde reina la tristeza. Reflexiones sobre las cárceles de animales humanos y no humanos*. <https://www.todo por hacer.org/ensayo-en-ese-sitio-maldito-donde-reina-la-tristeza-reflexiones-sobre-las-cárceles-de-animales-humanos-y-no-humanos-2/>

ANTIESPEZISMOA ETA MUGIMENDU SOZIALAK

Herri mugimenduek bilakaerak jasaten dituzte. Ideiek, praktiket eta denborak, ekarpen eta estrategia berrietara moldatzera behartzen gaituzte. Azken urteetan gure inguruan aldaketa hauek bistaikoak izan dira eta honek sinergia berrien eratzea ekarri du.

Borroka molde berrieikin batera, ideiak ere eraldatzen joan dira eta Euskal Herrian borroka esparru dominanteei frente berriak ireki zaizkie, tartean borroka antiespezistarena. Mugimendu antiespezista urte luzez egon da Euskal Herriko kaleetan, norbanako zein kolektibo ezberdinek bultzaturik. Baino azken urteetan bizi izan duen eraldaketaek erakusten digu geroz eta gehiago garela, eta egunerokotasunean espezismoaren aurka irmoki borrokatzeko hautua egin dugunok geroz eta saretuago gaudela.

Kualitatiboki mugimendu antiespezistak egin duen jauzi honek, hautsak harrotu ditu zenbait tokian, izan ere, mugimendu sozialetan botere harremananak erreproduxitzen dira eta batzuei hauek seinalatzearik mina ematen die.

Maiz entzun behar izan dugu borrokak lehenetsi behar direla, antiespezismoa ez dela beste borroka batzuk bezain garrantzitsua eta honelako gatazkeek mugimendu sozialen kohesioa kolokan jartzen dutela. Ez da kasualitatea izango mugimendu feministarekin eman direla urrats hauek eraztasun handienarekin, emakumeok* ere honelakoak entzuteaz nekaturik baikade.

Nork du borroka bat bestaren aurretik zilegitasuna, autoritatea akaso? Ez ahala da premiazko segunduro animaliak erailtzen ari den sistema espezista-kapitalista batekin bukatzea? Edo emakumecon zein gizakiz besteko norbanako gorputzak kosisifikatzen eta merkantilizatzen dituen sistema espezista-patriarkala zalantzian jartzear?

euskaraz) izenpean. Hauetako batzuk azpimarratzeagatik, Iruñeko 2018ko San Ferminetan entzierroetarako materiala saboteatu zen eta makinak ere ziren. Hiri berdinean, bertako “Club Taurino”ari eraso egin zitzaien kristalak hautsiz eta pintadaz betetzen.

Azkenetariko bat, abenduaren bukaeran izan zen. Euskal Herri osoan zehar ekintza koordinatuak burutu ziren ehizaren aurka. 25 ehiza dorre bota ziren, eraikin bat erasotu zen eta postu anitz suntsitu ziren. Ekintza guziak AAFFren gain hartzen zituen komunikatu bateratu bat kalerautu zuten ehizaren aurkako aldarriekin. Honek zioen komunikatuak:⁶

“*Ez gara pasiboki beste alde batera begira geratuko, beste espezie haterko jaio izan soilagatik norbanako sentikorrak zapalzen, esplotatzan edota hiltzen dituzten bitartean. Euskal Herrian 50.000 baino ehiza lizenzia gehigo daude, horietako bakoitzak hilketa bakarra burutuko balu, hiltzaile hauek eragindako sarraskia onartezina izango litzateke, baina zoritzarrez biktima kopuria askoz handiagoa da.*

Espezismoak milaka biktima ditu segunduro, eta honi curre egiteko ekintza premiazkoa, eta ezinbestekoa da. (...)

Argazkia: *Animalien Askapenerako Frontea*.

⁶ <https://frentedelibercionanimal.net/2018/12/27/el-frente-de-liberacion-animal-saboteo-instalaciones-de-caza-en-euskal-herrria/>

• Animalien esplotazioaz baliatzen diren tokiei kalte ekonomikoak eragitea.

- Animaliei eragiten zaizkien ankerkeria zein kruddelkerriak kaleratzea ekiniza zuzenaren eta askapenaren bitartez.
- Gizaki eta gizakiz besteko animalieei kalterik ez eragiteko beharrerako neurriak hartzea.

• Beganoa den pertsona orok eta jarraibide hauek betetzen dituzten pertsonek ALFen parte izan ahal dira eta beren ekintzak ALFen parte bezala aldarrikatza ditzakete.

Hasieran Erresuma Batuan bakarrik egiten zituzten ekintzak, baina azkar batean Estatu Batuetara zabaldu ziren. Bertan ekintza mota hauelk babesa aurkitu zuten mugimendu ekologista erradikalaren baitan eta elkarlanean egin zituzten lurraren zein animalien askapenaren aldeko eraso ugari. Denbora gutxian munduko txoko ezberdinetan hasi ziren ekintzak burutzen ALF sigien babespean eta gaur egun, ia egunero, ekintzaren bat aldarrikatzen da.

Era horretan iritsi zen baita ere Espainiar estatura. Ekintza ugari burutu izan dira askapen, sabotaje eta aldarri anitzekin. 2007 eta 2009. urteen artean Galizian milaka bisoi askatu ziren eta honen ondorioz, Espainiar estatuak aurrekaririk gabeko operazio bat egin zuen animalien askapenaren aldeko aktibisten aurka.⁴ Galizia, Asturias, Madrid eta Euskal Herriko 12 norbanako aixilotu zituzten eta ingurumenaren aurkako ekintzak eta legez kanpoko elkarteko kide izatea leporatu zieten. Atxilotu gehierak Igualdad Animal eta Equanimal taldeetako kideak ziren eta hauek animalien askapenaren aldeko mugimendua kriminalizatu eta geldiarazi nahi zuen muntai polizia bat izan zela salatu zuten. Ekintza hau, eurek burutu zutela ukatu zuten arren, txalotu zuten. Prozesu juridikoan, epaileak beste hainbat pertsona inputatu zituen, baina azkenean, kasua irabazi zuten eta aktibistak absolbituak izan ziren.⁵

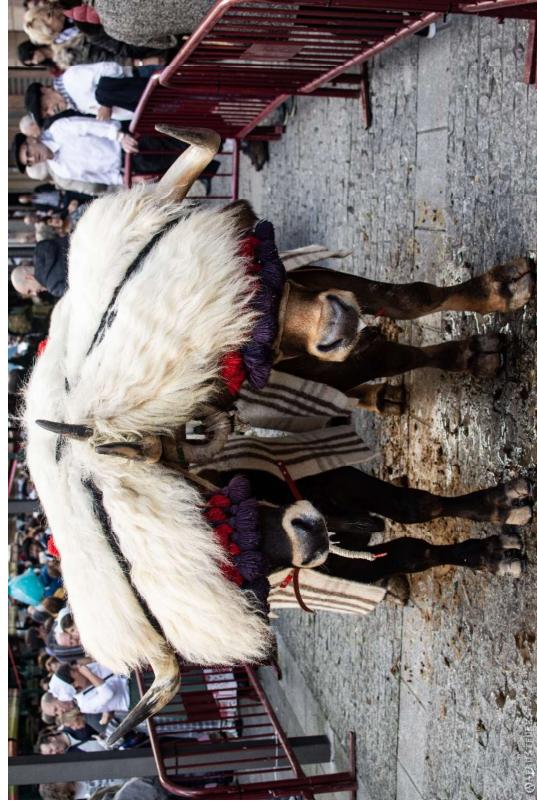
Azken aldian, Euskal Herrian ere, ekintza ugari aurrera eraman izan dira **Animalien Askapenerako Frontearren (AAF, ALF**

Borrokan dimentsio berri bat irekitzeak ez luke eragozpenik sortu beharko, gure aldarriak zorroten baititu eta eraikitzen ari garen mundu justuago hori biribilten laguntzen digulako.

Akaso arazoaz ez da borroken prioritatea, zer lehenago, zer gero. Ezin ditugu borrokak ustartzu? Harrotasunez ahoa beteta botatzaren dugun interzelkzionalitatearen eta transberzialitatearen ideia praktikan jarri? Agian arazoaz pribilegioetan dago, zapaltzeko gaitasuna duen norbanakoaren gain.

Askatasuna aldarrikatzeak, ezin bestean, norbanako eta kolektibo bezala erreproduzitzen ditugun zapalkuntzak aztertu eta hauekin bukatzea dakar. Ostantzean, hipokresia praktika bat besterik ez da izango, iraultzaren erretorika zapaltzailearen eserlekutik.

Gure ekintzak hausnarketa honekin zeharkatuz gero, praktika horizontalagoak eta justuagoak egitera eramango gaitu. Maiz ikus daitekeen esaldi batek dio ez dagoeña bigarren mailako borrokarik, bizi ez dituzun zapalkuntzak baizik. Beraz, ez dezagun gure burua besteenaren aurretik ipini, ez diztagun borrokak hierarkizatu eta jarrai dezagun aurrera, bakoitzaz bere bidetik joanda ere, aldamenekoak esandakoa entzunez.

Argazkia: A Frost Forest

⁴ https://www.berria.eus/paperekoak/1723/010/002/2011-06-23/lau_ekintzaile_ecologista_axiloitu_dituze_bilbon.htm

⁵ <http://www.jigualdadanimal.org/noticias/7262/animalistas-ganan-el-caso-la-industria-peletera>

EKINTZA ZUZENA¹ ETA ANIMALIEN ASKAPENA²

Espeziearen diskriminazioan oinarritutako zapalkuntza dominazio formarik hedatuenetariakoa da. Izan ere, espezismoa esparru guzietan oso errotuta dago, nolabaiteko kontzientzia soziala duten pertsonen artean ere. Espezismoaz jabetu eta honen aurka borrokatzen dutenen, bide ezberdinak jarraitzen dituzte Animalien Askapenaren alde, hauen artean, ekintza zuzena.

Bitartekaririk gabe gauza ztea, arazoaren errora joatea eta arrisku guztiaik bere gain hartzea; ezaugarri hauek guziak betetzen dituen ekintzak, ekintza zuzena da.

Animalien Askapenerako mugimenduaren historian ekintza zuzena oso presente egon da hasieratik. Historian zehar norbanako ugarikegina izan dituzte mota honetako ekintzak, baina hauiek gauzatzeko era antolatu eta sistematiko batean, 60. hamarkadako Inglaterran, lehenengo taldeak eratu ziren.

Lehenetariakoa, **Hunt Saboteurs Association (HSA)** izan zen. Talde honen helburua, izenak berak esaten duen bezala, ehiza saboteartea zen (eta oraindik ere da). Bertako ehiztariek txakurrik erabilii izan ohi dituzte eta hauek nahasteko pista faltsuak, soinu distractioak, usainak edo estimulu bisualak erabilten dituzte. Nahiz eta hau talde ezagunenetariko bat izan, Inglaterra osoan mota honetako talde ugari sortu ziren eta antzeko ekintzak burutu zituzten.

Hauen baitan, sortu zen **Band of Mercy** taldea. 1971an Ronnie Lee eta Cliff Goodman-ek (azken hau mugimenduko lehen “txibato” bezala ezagutzen dena) HSAko ekintzatik haratago joateko

beharra somatu zuten, izan ere, ekintza horiekin erailtzen ziren norbanako kopuria murritzan zen baina oraindik ere norbanakoak erailtzen zirela ikusten zuten. Hau ekiditeko beste estrategia batzuk hartzeko haurtu egin zuten, euren mahia ehiztariek ehizara ezin irtezea baitzen. Plantamendu berri honekin, ekintzak eraldatu ziren eta ehizarien kotxeak erasotzen hasi ziren, ehizarekin hasi baino lehen bukatzeko.

Ikusita erabilitzen hasi ziren estrategiek emaitza onak emanen zituztela, ehizatik haratago joateko erabakia hartu zuten, eta animaliak esplotatzen zituzten mota anitzetako enpresak erasotzen hasi ziren. Ekintza hauetako bat 1973. urtean izan zen, eraikitze prozesuan zegoen ikerketa laborategi bat erasotu zutenean. Sei eguneko diferentziarekin bi aldiz su eman zioten; Animalien Askapenerako borrokan lehen aldiz sua erabili zen ekintza zuzen batean. Handik gutxira, biak atxilotuak izan ziren beste laborategi batean sartu zirenean. Honen ondorioz, 3 urteko kartzela zigorra ezarri zieten.

Kartzelan igarotako denbora horretan, Ronnie Lee-k gose greba bat burutu zuen janari beganoa eskuratzeko eta antiespezismoaren alde borrokan jarraitzeko. Ondorioz, bere ideiak sendotzen joan ziren eta ekintzak burutzen jarraitzeko motibazio handiagorekin irten zen kartzelatik. 1976an, behin kalean zegoela, Band of Mercy-ko militante batzuekin elkartu zen eta mugimendu antiespezistako beste norbanako batzuekin batera mugimendu iraultzaile bat sortzeko helburuarekin Animal Liberation Front (ALF)³ taldea sortu zuten.

Talde hau hierarkiarik gabekoa, horizontala eta desentralizatua da. ALFek jarraitu beharreko ildotzuk ezarri zituen. Jarraiбide hauek betetzen dituen norbanako oro bihur daituke ALFen kide:

- Laborategi, haztegi eta mota honetako lekuetan giltzapean dauden animaliak askatzea eta sufrimendurik gabeko bizitza bat eskaintzen dieten tokietara eramatea.

¹ R-209. *Habla el Frente de Liberación Animal* (liburua)
http://ochodoscuartoediciones.org/nueva/wp-content/uploads/2016/04/R209_2014.pdf

² *Contra todo pronostico. Liberación Animal 1972-1986.* (liburua):
<http://www.resistenciacavegana.es/descargas/Libros/Contrato%20Todo%20Pronostico/Contra%20Todo%20Pronostico.pdf>

³ <https://frentedeliberacionanimal.net/2016/10/15/que-es-el-fla/>